

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuj'e dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Delegacijska kampanja.

Sinoči se je začelo letošnje zasedanje delegacij in že prva seja, dasi posvečena največ formalnostim, je pokazala, da bodo letos razprave nekoliko živahnješe, kakor so sicer v tej korporaciji nemih kimovcev.

V sinočni prvi sei sta obe delegaciji volili predsedništvo. V avstrijski delegaciji je bil izvoljen grof Vetter predsednikom, vitez Jaworski pa podpredsednikom Ogrska delegacija je izvolila grofa Szaparyja predsednikom in Deziderja Szilagyiya podpredsednikom.

Zajedno je bil obema delegacijama predložen skupni proračun, ki nam kaže, da so zopet stroški za vojsko znatno narasli. Skupna potrebščina znaša 336.704,207 kron, pokrije pa 9.356,706 K, tako da je nepokrite potrebščine 337.347,501 K. Ta velikanška svota se pokrije najprej s skupnimi carinskimi dohodki, preračunjenimi na 124.950,089 K, ostanek v znesku 212.397,412 kron pa morata plačati obe državni polovici po razmerju še ne odobrenega ključa.

Potrebščina ministrstva zunanjih del znaša 10.481.331 kron, potrebščina vojnega ministrstva 331.625.982 kron, potrebščina skupnega fin. ministrstva pa 4.285.712 kron. Povrh se potrebuje za skupni najvišji računski dvor 311.182 kron, za armado v okupiranih deželah pa 7.302.000 kron.

Potrebščine so vse narasle, in če mislijo oficijozni organi, da bodo s spretnim grupiranjem števil prikrili to dejstvo, se jim to ne posreči. Zlasti so narasli stroški za armado. Samo za zvišanje častniških plač se bo potrebovalo 9½ milijona kron, velike svote pa se zahtevajo tudi za nove topove in za nove ladje.

Naravno je, da bodeta delegaciji vse te svote dovolili. Saj niti lani, ko se je zahtevalo 30 milijonov naknadnega kredita, ni nihče znil, dasi je šlo za očitno kršenje temeljnih ustavnih določeb.

Vzlic temu pa so vsi trije skupni ministri, Goluchowski, Kriehammer in Kallay, precej v skrbeh, in javna tajnost je, da poskusi, pomiriti češke državnozbornske poslance izvirajo deloma od tod, da bi delegacijsko

zasedanje minilo „mirno“ in brez razburljivih razprav.

Čehi se namreč pripravljajo na prav energično akcijo, ki bo v prvi vrsti naperjena proti grofu Goluchowskemu. Že v sinočni sei avstrijske delegacije je Pacak interpeliral Goluchowskega radi mesarjenja radikalcev v Srbiji, a to je bila samo introdukcija Goluchowskega zunanja politika je taka, da ne prenese kritike in češki poslanci bodo imeli zlasti vsled drznega vplivanja Nemčije in Italije na naše notranje razmere obilo hvaležnega materiala, ako izpolnijo svojo obljubo in se lotijo energične kritike. V to se odločijo toliko bolj, ker je obče znano, da je grof Goluchowski vedno in pri vsaki priliki podpiral nemške obstrukcioniste in največ pripomogel k temu, da je prišlo na krmilo ministrstvo po Wolfovi želji, ministrstvo, s katerim so pač v Berlinu in v Rimu lahko zadovoljni, do katerega pa večina cislitvanskega prebivalstva nima zaupanja.

Poleg grofa Goluchowskega zasluži posebno pozornost tudi gospod Kallay, ki se je v zadnjih krizah krepko zavzemal za zmago obstrukcionistov, dasi ima kot upravitelj Bosne in Hercegovine največji interes na tem, da bi luč resnice ne padla na njegovo upravo teh dveh dežel. Tudi z njim se nameravajo češki poslanci obširno baviti. Pa tudi gospod Kriehammer je pripravljen, da se bode obračunalo z njim, zlasti zaradi zglaševanja pri kontrolnih shodih.

Naravno je, da se višji krogi boje resne in stvarne kritike v delegacijah. Kdor ima maslo na glavi ne ljubi solnca, ali razmere so take, da se češki delegatje ne bodo dosti menili za želje višjih krogov, nego bodo nevstrašno izpolnili svojo narodno in poslansko dolžnost. Delegacijska kampanja bo torej vsaj jako zanimiva, če že ne bo imela drugih posledic, kar ni izključeno.

Izvor razmer v Južni Afriki.

(Spisal ces. svetnik Ivan Franke.)

(Konec.)

Buri so ostali trdi, opirajoč se na svoje „stare“ pravice in niso znali ali ho-

teli izkoristiti položaja sebi v korist na ta način, da bi se bili poslužili narodnega nasprotja med nemškimi, holandskimi in angleškimi izvenzemci, in življenskega nasprotstva ubožnih doseljenih slojev proti posestnikom rudnikov i. s. z zakoni za varstvo delavcev in drugače.

O pogajanji in barantanji med angleško in bursko vlado za volilno pravico in za druge, so pred početkom vojne časniki točno poročali; če je Krüger prijenjal, je nastopil Chamberlain z novimi tirjatvami in celo desavuiral angleškega poslanika Greena, češ, da tega izjave niso bile do cela v smislu angleške vlade. Burom se je vrnilo prepričanje, da se jim ni moč izogniti vojne z Anglijo, ter so na kratko pretrgali pogajanja z ultimatumom.

Jeli bilo prepričanje Burov res utemeljeno, se jeli bila Anglija res odločila za vojno, oziroma nikakor ne dopuščati popolne samovlade in nikakor odpovedati se vrhovni oblasti, suvereniteti čez dežele Burov?

Jasen odgovor na to vprašanje dobimo, če razmotrimo premembo veleindustrijskih razmer v zadnjih desetletjih. Dokler je angleška industrija nadvladala vesoljno ono drugih držav, je vladalo v Angliji manchestersko naziranje, t. j. za slobodno trgovino in za popolnoma slobodno, neodvisno konkurenco; takrat je užival angleški industrializem svetovni monopol.

V 7. in 8. desetletju nastopila je velika kriza v industriji in trgovini; Nemčija, Amerika in Rusija so jele razvijati in širiti svojo industrijo. Isti čas so počele tudi druge evropske sile težiti za prekmorskim posestvi, ne da bi jih odprle mednarodni trgovini in mednarodnemu kapitalistiškemu izkoriščanju, ampak da bi svoji trgovini in svojemu kapitalu ustanovile odličen položaj.

Ko je Anglija izgubila svojo industrijsko premoč, uvidela je tudi, da jo njeni konkurentje izpodrivajo s kolonialno politiko in z varstveno carino s svetovnega sejmišča.

Načela slobodne trgovine, manchesterska ni bilo več mogoče vzdržavati. Zdaj je morala država poseči v ekonomske raz-

mere, in seveda ne s sredstvi slobodne konkurence, ampak s političnimi sredstvi, da naj bi vzdržala in zagotovila moč angleškega industrializma in ugledni položaj angleškega kapitalizma; država naj bi se vedno širila s pridobitvijo in osvojenjem vedno novih kolonialnih pokrajin, z ustvarjanjem večje Britanije (greater Britain), velikanske svetovne velesile (Empire), če treba tudi z dacom v varstvo domače industrije — pojavil se je „imperializem“. Njega prvi vladni, odločni zastopnik je bil lord Beaconsfield. Za časa Gladstona, ki je bil pravi manchestersterman in vedno za mir, je glavno načelo za vladanje unanijih razmer in kolonij še omahovalo, vrstila sta se na čelu vlade Beaconsfield in Gladston. Zdaj pa je imperializem jedino merodajen smoter, Chamberlain, Cecil Rhodes, Jameson i. dr. so njega zastopniki do skrajnosti in z vsakimi sredstvi, tudi z oboroženo silo, kadar in kjer je treba.

Anglija si hoče, in po vseh razmerah svoje velikanške industrije in trgovine je tudi prisiljena, zagotoviti kar mogoče obširno polje za svoj promet, ne sme pustiti, da bi se skrčilo to polje, ampak je mora širiti in varovati pred tekmeči, na vsak način in z vsemi sredstvi, t. j. širiti in množiti imperium. Imperializem ima tedaj za nasledek boj, vojno v vseh slučajih, kjer druga sredstva ne zadoščajo. Tak slučaj je nastopil zdaj v Južni Afriki.

V Ljubljani, 1. decembra. Spravne konference.

Grof Clary in notranji minister plem. Koerber imata sedaj velike skrbi. Dne 1. januarja se bliža, a niti proračunski provizorij ni še rešen! A dognati treba še kvotni zakon, zakon o razdelitvi užitnin in rekrutni zakon. Koliko dela, a — kako malo časa! A dognati se mora vse. In vsi ministri so napeli obupno vse svoje moči in ves svoj vpliv, da rešijo, kar se rešiti da. Clary je imel zopet celo vrsto konferenc s poslanci; sprejel je konservativne veleposestnike, grofa Palfyja, grofa Czernina in barona Parisha, nato mladočeške poslance, dr. Engela, dr. Fořta, dr. Pacaka

LISTEK.

Prvi letošnji koncert „Glasbene Matice“.

Na vsopredu prvega letošnjega koncerta so sledeče skladbe:

Rukovet VII. (venec srbskih narodnih pesmi iz stare Srbije in Makedonije) vgl. Stjepan Mokranjac. — „Dve roži“, vglasbil rnski skladatelj Cezar Kjuj. — „Izgubljena mladost“, vglasbil Johannes Brahms. — „Utopljena“, vglasbil P. Križkovski. — „Beg“ in „Prstan“, vglasbil Anton Dvořak. — „Pomlad in jesen“, vglasbil St. Pirnat.

V koncertu nastopi tudi slavni basist dunajske dvorne opere, Čeh gosp. Heš kot solist.

„Rukovet VII.“ je krasen venec srbskih narodnih pesmi. Stjepan Mokranjac je najznamenitejši in najveljavnejši skladatelj srbski. Študiral je v konservatoriju v Monakovem in je sedaj profesor (lektor) glasbe na univerzi in pevovodja „Belgradskega pevskega društva“ v Belemgradu. Skladatelj je dosedaj vzorno in mojstrsko priredil osem venčkov srbskih narodnih pesmi. (Lani je „Glasbena Matica“ proizvajala 2. in 8. venec s priznanim uspe-

hom) Znamenite so tudi njegove cerkvene skladbe. Pred petimi leti potoval je s svojim 35 oseb broječim mešanim zborom po orijentu in Rusiji. Po izpovedi skladatelja samega imel je ta venec največji uspeh, in se je v Carigradu pred sultanom, moral trikrat ponoviti; sultan mu je ob tej priliki podelil odličen red. Lani je isti zbor pel tudi pred nemškim cesarjem.

Te skladbe so pravi biseri slovanske narodne kulture, a so dosedaj manj znane širšemu občinstvu, ker še niso objavljene; gosp. Hubad je z gosp. Mokranjcem osebno znan, in je tako neposredno dobil rokopis. Na te krasne „rukovete“ opozoril je gosp. Hubad tudi „Praški Hlahol“ in so jih peli tudi v Pragi lani s popolnim uspehom.

Venec obsega petero pesmi; vsaka se večkrat ponavlja, a sedaj jo poje sopran, pozneje tenor, ali spremljevanje se vedno spreminja. Posebno krasne so 3, 4. in 5. pesem. Četrta ima osobito izrazovit orientalski značaj, katerega jej seveda daje vporabljen orientalska skala. Kako fino, rekel bi, rafinirano je skladatelj znal vporabiti vokalična sredstva, kaže zadnja pesem Zdi se, da slišiš tamburaški zbor najprvo mirno, pozneje polno ritmično vdarjajoč spremljati kratko ali krasno narodno pesem.

„Dve roži“ kaže mojstrsko samo-

stojnost v izpeljavi posameznih štirih glasov v mešanem zboru; to je genialna dramatična glasbena slika, občudovanja vredna tembolj, ker v tako kratkem stavku in le s pomočjo štirih glasov toliko izraža vedno v najčistejšem soglasju z besedilom. (Skladatelj Cezar Kjuj, sedaj 64 let star, je višji vojaški ruski častnik v Petrogradu.) Pesem je iz op. 53. št. 2. C. Kjuj je zelo veljaven skladatelj zbarskih in instrumentalnih skladb. Kot komorni glasbenik dosegel je s skladbami za kvartet na lok na Dunaju popolen uspeh. Prvikrat so se proizvajale, ali takoj je zaslovel med glasbenim občinstvom. Letos se je predstavljala v carski operi v Petrogradu njegova najnovejša opera „Saracen“ z velikim uspehom. Besede pesmi so tele:

Dve trudni roži, veli roži
na trdih tleh počivati,
ozarja ju večerno solnce,
otožne sanje snivati.

(Prva roža.)

„Nevesta mlada me nosila
na grudi drhteči je,
ko srce polno ji ljubezni
v brezmejni sreči plalo je“

(Druga roža.)

„Mene je v praih nje vtrgal
prej kot so nesli jo v pokop,
o blešku svet je tam ležala
hladna tiha kakor grob.“

Dve trudni roži veli roži
na trdih tleh počivati,
in tiho, tiho gasne zarja
in tiho, tiho snivati.

„Izgubljena mladost“. Pesem je vglasbil slavni nemški skladatelj Johannes Brahms po besedah moravske narodne pesmi, katero je seveda dal prestaviti na nemški, in je tako prvotno tudi izšla. — Pozneje je izšla tudi s češkim tekstom.

Zabučale gore, zašumeli lesi;
ah, mladost ti moja, kam ušla si, kje si?
Ah, mladost ti moja, kam si se zgubila,
kakor da bi kamen v vodo potopila?
Časi mladi, časi neužitni,
moja mlada leta niso vžila sveta.
Kamen, še ta kamen v vodi se obrne,
le mladost se moja več nikdar ne vrne.

Znano je, da je Brahms iskal in stikal po vsi svetovni literaturi za najlepšimi in duhovitimi teksti; priljubile so se mu posebno moravske in srbske narodne pesmi. Brezdvomno je tudi ta skladba ena najboljših Brahmsovih, ki mu ne dela čisto nič manj časti, kakor slavnoznani drugi njegovi glasbeni umotvori, simfonije i. t. d. Kako krasno in premišljeno je vglasbil prva dva verza! — Uporabil je strogo kanonično posnemanje v oktavi v dveh glasovih, spremljajoč s tremi prostimi glasovi. Tako nam je naslikal beg časa; ali nič manj duhovito

in dr. Stranskega, končno pa še Nemce, dr. Funkeja, viteza Hohenburgerja in grofa Stürgkha. Sad teh konferenc pa je bil, da je povabilo načelnštvo desnice levičarske zastopnike na razgovor, ki se je vršil včeraj zvečer, in ki je baje začetek spravnih konferenc. Včeraj popoldne ob 4. uri je bila seja načelnikov nemških klubov desnice, ob 6. uri so imeli sejo Čehi, ob 7. uri pa se je vršila že prva seja načelnikov desnice in levice. Načelnik te konference je bil menda voditelj poljskega kluba, vitez Jaworski. Menda ga ni naroda v Avstriji, ki ne želi, da bi imele nove pravne konference ugoden uspeh. Politične in parlamentarne razmere so podivjane, vrednost parlamenta je padla na nič, vse stoji in ne premakne se državni voz, naj si so ga privale že najraznovrstnejše vlade. Miru in plodovitega dela si žele volilci, zato pa čaka in želi vse ugodnih vestij z novih konferenc. Seveda pa je namešana ta želja s pesimizmom in z bojaznijo, da se konference razbijejo, kakor so se vse dosedanje.

Krvava bitka pri Om-Debrikatu.

Dne 24. novembra se je vršila v Sudanu krvava bitka, ki je velevažna za razvoj političnih razmer v obniskih deželah in za napredek kulture v Severni Afriki. Tega dne je pobil angleški polkovnik Wingate pri Om-Debrikatu vojsko strašnega kalifa Abdulaha, glavarja Dervišev. V boju so padli kalif sam, oba njegova brata, njegov sin Mahdi Sadik, kalif Ali Wad Helu, emiri Ahmed Fedil, Semusi Ahmed in Harum Mohamed in še pet drugih najuglednejših voditeljev Dervišev. Razen tega so ujeli Angleži veliko število emirjev ter okoli 3000 (nekateri listi trdijo celo 9000!) vojakov) otrok in ženskih. Derviši so do celia uničeni in pobiti, danes so brez glavarjev in brez orožja, tako da je upravičena brzojavka lorda Kičenerja nadpoveljnika angleške armade v Egiptu: „Sudan je odprt“.

Vojna v Južni Afriki.

V torek so raztrobili širokoustni angleški časopisi, da je general Methuen ob reki Modder-River zadel na Bure ter „uničil vso njihovo vojsko“. Po tem poročilu je bilo soditi, da so Buri pred Kimberleyem docela poraženi in razgnani na vse vetrove ter da je mesto Kimberley zopet osvobodeno svojih oblegovalcev. Toda laž ima kratke noge, in že včeraj se je razvedelo, da je vest o „uničenju“ Burov bosa. Resnica je, da se je boj vršil le iz daljave in le s topovi. Angleži so stali na levem bregu reke Modder-River ter streljali s 24 topovi na Bure, ki so odgovarjali celih 10 ur s 6 topovi ter se končno umaknili angleškim granatam, ker so sprevideali, da s svojimi maloštevilnimi topovi ne morejo uspešno braniti se. To je torej tista vse Bure „uničujoča“ zmaga generala Methuena. Buri tudi to pot niso bili poraženi, kakor 23. novembra pri Belmontu in 25. novembra pri Graspanu ne, nego se le previdno umikajo. Dasi pa je Angležev vsaj petkrat več kakor Burov, in dasi so imeli štirikrat večje število topov, niso dosegli Angleži niti po tretji bitki nobene odločilne zmage. Buri se umikajo, a se sprijemljejo z An-

gleži vedno in vedno. Četudi opuste morda Buri obleganje Kimberleya, zato Methuen še ne bo zmagalec, kajti Buri mu ne bodo dali miru nikdar. — Angleško vojno ministrstvo je odposlalo zopet nov polk gardnega konjeništvu v Southampton, da se ondi ukroca na ladije za Južno Afriko. Kmalu bodo imeli Angleži na bojišču toliko armado, da pride na vsakega moškega Bura troje Angležev. Ni zlodej, da bi potem ne užugali Burov! — Kolonialni minister Chamberlain je imel v Leicesterju govor o vojni v Južni Afriki ter dejal, da je to največja vojna, katero je doživela ta generacija. „Dobička Angleži od te vojne ne bodo imeli“, toda „bore se za pravico, za svobodo, za svečanostne konvencije in proti žalitvam“. Kdo se ne spomni tu basni o na gori stoječem volku, kateremu je v dolini svojo žejo gaseča ovca kalila vodo? — Iz Natala javljajo angleške brzojavke zopet veliko zmago. 12. polk konjenikov s sulicami je zgrabil baje bursko četo pod poveljstvom Pietriefa pri Weenenu ter jo vrgel z velikimi izgubami nazaj. Zajedno pa je dobila „Wiener Allgemeine Zeitung“ iz Londona brzojavko, da je izgubil general Methuen pri svojih treh „zmagoslavnih“ bitkah 1800 mož! Drage zmage!

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov na Spodnjem Štajerskem, 29. novembra.

Zadnja leta se je jelo vsled nedostojnih gmotnih in socialnih razmer tudi mej štajerskimi učitelji impozantno, složno in zaradi tega uspešno gibanje. To gibanje kot stanovsko pušča narodne razlike popolnoma v strani in se bori edino o-le za napredni razvoj in samostojnost šole ter za gmotno in socialno izboljšanje našega idealnega stanu, z jedno besedo — bori se zoper našega najhujšega sovraga — klerikalizem. Uspehi so vidni. Odkar učitelji ne prosijo več, a zahtevajo svoje pošteno, z velikim naporom zaslužene plače, od tedaj šele so nam dali neki del tega, kar nam gre po človeški in božji pravici; odkar so se učitelji samostojno organizovali in se odločno odrekli hinavskim političnim strankam — Nemci nacionalcem, Slovenci klerikalcem — od tedaj so nehali biti učitelji slepo orodje, ki se po uporabi vrže v kot. Voditelji tega gibanja, sami nadarjeni in nevstrašeni možje, nazivajo sebe in svoje somišljenike „die Jungen“ in so priredili v tem letu mnogo shodov po deželi, tudi na Spodnjem Štajerskem. Zdaj pa je začel kričati „Slovenski Gospodar“ in njegovi gospodje, ki mislijo, da Slovenci niso drugega vredni, nego da ostanejo na veke njih sužnji. Mislili so si: doslej smo imeli še vendar tu in tam kako naivno učiteljsko dušo, ki nas je v ponižnosti gledala, ubogala, orgljala in celo namesto nas molila za otroci spovedne molitve (n. pr. učitelj Z. v N.), a ti „Jungovci“ nam bodo zmešali še te brumne ovce in mi ne bomo več sami „gospodje“. Obdelavali so z vladno pomočjo one maloštevilne, strahopetne učitelje, ki so narodni, a se še niso otresli docela za učitelja tako neizmerno žalostnega klerikalizma, naj za božjo voljo

delajo mej tovariši zoper „Jungovce“, kajti „narod je v nevarnosti“. Naj bi ti gospodje — pardon, pozabil sem pisati z veliko začetnico — bili odkriti in rekli: naše gospodstvo je v nevarnosti in drugega nič.

Mi, ki poznamo naše ljudi, vedeli smo naprej, da se ujame iz onih redkih naših vran, katerim je „črno“ najlepša barva, in ki ljubijo farovške pojedine, da se ujame katera na ta klerikalni, z narodno vodo nastavljeni lim. In res! V zadnji številki „Popotnika“ sklicuje učitelj g. Ludovik Černejšod, in pravi v svojem vabilu: „Duh Jungovcev se je čudno hitro vrnil v naše vrste. Poleg nekaterih vrlin pa je v svoji celoti vendar neizmerno pogubonosna za naš (?) narod in očetnjo (!)“. Zakaj li?

Obžalujemo iskreno, da gospod Černejš še vedno ni prišel do spoznanja, kje so naši nasprotniki, in kaj je pogubonosno za nas. Mislili smo, da se je uveril pri lanskem jubilejnem zborovanju v Konjicah, ko je dekan Voh z vsvojem lastno ošabnostjo protestiral proti Černejševemu izrazu, da je bil učitelj za dobe klerikalne šole „slabši nego pastir“. Prečastiti Voh je še nato obširno-govoril in povdarjal, kako dobro, da, sijajno se je godilo v onih časih učiteljem in kako neizmerno dobra je bila konkordatska šola; čenčal je tako, da so celo nekateri prisotni mlajši duhovniki godrnjali in rudéli, ker jih je bilo sram take „farbarije“. Černejš je nam na sramoto preklical svoj popolnoma istiniti izraz. Mislili pa smo vendar, da zdaj gospod Černejš vé, kako usodo in kako socialno stanje žele g. Voh in njegovi somišljeniki nam učiteljem, mislili smo, da po tako jasnem dokazu o zaničevanju našega stanu od strani duhovnikov opusti Černejš svoje nam znane klerikalne simpatije. Toda varali smo se menda. Izjavimo pa danes: ako bo Černejš nam vsem na škodo in sramoto nastopal v ulogi klerikalnega priganjača, kar sodimo po njegovem vabilu, nastopili bomo tudi mi z vso brezobzirnostjo proti njegovim početjem in onim njegovega somišljenika „blizu Ptuj“. Drugih „mnogih somišljenikov“ menda nima.

Imenom vsega narodnonaprednega spodnještajerskega učiteljstva:

Eden.

Zdravstvo v Ljubljani leta 1898.

(Konec.)

Vzlic temu lahko s ponosom in zaščedenjem omenjamo našega stavbnega delovanja, katero se je pod vplivom novega stavbnega reda izdatno na boljše obrnilo. Nastajajo moderne in velikomestne stavbe, opremljene z vsemi tehničnimi in higieničnimi iznajdbami najnovejšega časa, pri katerih pa k sreči še pogrešamo one nedostatke, katere v velikih mestih povzročajo velikanske cene stavbišč. Pa tudi stare, tesno in ozko zgrajene hišne skupine se spontano adaptujejo in temeljito asanujejo po hišnih gospodarjih. Zlasti so se vdomačila določila § 58. stavbnega reda in se v njih smislu napravljajo in popravljajo stranišča, tako da bodo stranišča s prostim

padcem in lesenimi cevmi kmalo tako redka prikazen, kakor hiša brez vpeljanega voda. Zanimarjene komunske uličice na Starem trgu, na Bregu, Pred škofijo, ob Židovski stezi itd. so se v poročilnem letu komisionalno pregledale in se je asanacija istih napravila z najboljšim uspehom v tir. Pa tudi v prid našega delavskega stanu je stavbna delavnost izdatno napredovala. Poleg že obstoječih hiš na Opekarski cesti s svojimi vlažnimi in zaduhlimi, grobnicam podobnimi stanovanji nastale so nove, povsem osušene hiše s prav prijaznimi in zdravimi stanovanjskimi prostori. Žalibog je ravno v tem oziru stavbna delavnost v Ljubljani pričela zastajati, ker so za zgradbo takih cenih delavskih hiš razmere v naši okolici še veliko ugodnejše, kakor v mestu. Kajti niti mestna občina, niti erar se nista mogla ogreti in poprijeti na tem mestu sproženih mislij in nasvetov glede zgradbe delavskih stanovanj, in tako je prišlo do tega, da je novo ustanovljeno društvo za zgradbo delavskih hiš poprijelo se tega, za posameznega težko izpeljivega dela in svoje delovanje preneslo na Vič in v Štepanovo vas. Olajšave, katere še tukaj stari stavbni red dovoljuje, so večinoma koncesije na račun zdravstvenih zahtev, in bodo v nastajajočih delavskih naselbinah prišle tem bolj v poštev, ker bode tukaj tudi glede preskrbovanja z dobro pitno vodo in glede izvršitve zdravstveno-policijskih propisov marsikaj nedostajalo. Pri tem ima pa mestna občina tudi izdatno materialno zgubo vsled tega, da se nastanjajo delavci izven pomerja in vrhu tega pretila ji bode vedno nevarnost od strani teh naselbin z ozirom na pričetkom navedeno občevarje in promet infekcijskih bolnikov z našim mestom.

Oddaljenost delavnic od delavskih stanovanj pa tudi kolikor toliko tangira zmožnost za delo in zdravje delavcev in to že zaradi tega, ker hoja tega pota ne povzroča samo izdatni fizični napor, temveč tudi sili delavca pri neugodnem vremenu, da v premočeni obleki in obutvi vztraja ves dan pri svojem opravilu. To občutijo v prvi vrsti mnogoštevilne delavke v tobačni tovarni, katere se z ozirom na omenjeno oddaljenost njihovih bivališč zadovoljujejo z vsekakor nezadostno hrano, katero si kupujejo v izkuhah za najnižjo ceno, ali si jo pa v najpriprostejši obliki in mnogokrat tudi v zdravju kvarni kakovosti seboj prinesejo.

Kakor novemu stavbnemu redu, pripisati je tudi mestni elektrarni najizdatnejši vpliv na asanacijo našega mesta. Kajti že v prvem letu nje delovrše izvršilo se je 267 inštalacij v svrhu razsvetljave in v svrhu prenosa električne sile. Od teh odpade 33 na javna poslopja, 104 na obrtna podjetja in 130 na zasebna poslopja. Dasi je naše prebivalstvo zavzeto in naklonjeno napredku in novotarjam, se je vendar le čuditi, da je ta naprava, katera je na videz luksuriozna, tako hitro prodrla in vdomačila. Meniti bi bilo, da bode ista vzbudila nezaupanje in rezerviranost pri obrtnikih, katerim je bila v prvi vrsti namenjena, kajti leti so se v precejšnjem številu poprijeli plinove razsvetljave in si

so v polifonem slogu vglasbene besede „ah, mladost ti moja, kam si se zgubila“. Ti glasbeni vzdihi te omamijo, zamakneš se ž njimi v preteklo mladost.

„Utopljenka“ je moški zbor iz starejšega repertoarja prejšnjega zbora ljubljanske čitalnice. Da si nima one muzikalne veljave ostalih točk vsporeda, ima vendar to prednost, da se za petje v moškem zboru jako dobro podaja; dá se kaj lepo in fino predavati. Melodija nosi značaj narodne pesmi. Skladatelj P. Križkovsky je starejši češki skladatelj.

Pesni „Beg“ in „Prstan“ poje ženski zbor dvoglasno ter sta krasni dve moravski popevki iz albuma Dvořakovih moravskih dvospevov.

Dvořak je našemu občinstvu deloma že znan, poznamo krasno njegovo balado „Mrtvaški ženin“, „Stabat mater“, neznani nam tudi niso njegovi krasni „Slovanski plesi“. Pa kaj bi bil neznani, ko je med živimi glasbeniki na glasu kot najboljši! Dobro je, da se seznanimo tudi z njegovimi prekrasnimi dvospevi, ki so posebno mu pripomogli do toli veljavnega ugleda.

„Pomlad in jesen“. (Glej pesmarico „Glasb. Matice“ str. 120). Pesem je prerano umrla skladatelj Pirnat posvetil slavnoznanemu zasluženemu kvartetu „Ili-

rija“ v Ljubljani. Ranjki skladatelj g. St. Pirnat je imel lep in plemenit ukus; smer so mu bile besede, katerim je znal dati v fini, sveži, živi harmonizaciji in slogu glasbeni izraz, ki nam je kazal skladatelja poseben glasbeno nadarjenega. „Glasbena Matica“ je izdala več njegovih skladb, lani pa so se pele nekatere njegove narodne pesmi.

Da nam bode nudil slavni operni basist s svojimi solospeli poseben umetniški užitek, je brezdvomno; na glasu je kot najboljši operni basist in dunajska opera se ponaša z njim pred vsem svetom.

Letos nastopi tudi moški zbor sam in sicer v pesmih „Pomlad in jesen“ in „Utopljenka“. Gospod Hubad je vokalno glasbeno literaturo slovansko in nemško pridno pregledoval in študiral in izbral iz nje bisere.

To niso pa morda le poskusi, to je dognana stvar. Te skladbe so se namreč pod Hubadovim vodstvom pele pri koncertu „slovanskega pevskega društva“ na Dunaju 7. majnika leta 1897. Dunajsko nemško časopisje je brez razlike politične barve poročalo o uspehu tega koncerta jako pohvalno. Tako na pr. piše „Österr. Musik und Theaterzeitung“: Von ganz eigenen Reiz waren die als erste Chornummer ge-

sungenen serbisch macedonischen Volkslieder, in welchen leichtest beschwingte, echt nationale Rhythmi mit schwer müthüger Melodik wechselte. Nicht minder gefiel Brahms stimmungvolles mähr. Volkslied „Verlorene Jugend“.

„Wiener Abendpost“ je pisala:

„Wir hörten eine Reihe serbisch macedonischer Volkslieder von Mokranjac — zwei Duette „der Ring“ und „die Flucht“ von A. Dvořak und ein von J. Brahms componirtes mährisches Volkslied „Verlorene Jugend“. Es waren durchwegs Perlen edelster Volkspoesie mit meisterlicher Kunst gefasst und durchgeblendet. Die von St. Mokranjac bearbeiteten Lieder zählen zu den rührendsten, reizendsten Volksschöpfungen, die wir überhaupt kennen. Welche Innigkeit der Melodik, welche Kraft der Stimmung!“

„Wiener Tagblatt“:

Von all den verschiedenen Programmnummern wirkten am stärksten die Volkslieder, unter denen sich wahrhafte Perlen befanden. Wir meinen die drei serbisch-makedonischen Lieder mit ihrem orientalischen Anhauch etc.

„Politik“:

..... serbisch-makedonischen Lieder von Mokranjac und Brahms mähr. Volks-

lied „Zahučaly hory“ lauter Piecen von seltenen musikalischen Zauber, der slavischen Volksseele geträulich abgelauscht und geradezu wunderbar vertont. Besonders die mazedonischen Lieder wirkten zündend ebenso faszinierend wirkte Brahms mähr. Volkslied.

Istotako pohvalno in navdušeno se izraža časopisje o narodnih pesmih, katere je gospod profesor Hubad harmonizoval in so jih pri tej priliki tudi peli. Hvalijo osobito izvrstno vodstvo gospoda Hubada in „Wiener Abendpost“ pravi naravnost: Wir sahen mit Neid auf diese Programme. Könnte man Herrn Hubad nicht an Wien fesseln? Er brächte frisches Leben in unseren Chorgesang.

Ker so pevske točke v obče težavne in jako fine, je treba požrtvovalne vztrajnosti pevskega zbora, da je uspeh popoln. Zbor „Glasbene Matice“ ne zaostaja za dunajskim slovanskim pevskim društvom. Vspored imeniten, zborova požrtvovalnost izredna, zato zasluži, da občinstvo svoje zanimanje in naklonjenost za „Glasbena Matica“ izkaže z ogromno udeležbo pri koncertu, ki se bo vršil v nedeljo ob polu 8. uri zvečer in sicer letos izjemoma v zgornji dvorani „Nar. doma“.

L. P—r.

omislili deloma tudi že plinove motorje. Vsako predruženje teh razmer bilo je torej za obrtnike združeno z velikimi žrtvami, in tembolj nam imponuje torej dejstvo, da so se v najnovejšem času nabavljali in tudi svojemu namenu ustrezajoči motorji morali umakniti električnim in preseneti nas okolnost, da že v tej kratki dobi najdemo električne uspinjače in celo v priprostitih lokalih električne ventilatorje itd. Kako blagodejnega pomena pa so rešene naprave v napolnjenih in tesnih delavnicah, v nizkih gostilniških prostorih, zlasti pa v temnih in zaduhlih gostilniških kuhinjah, zamore najboljše isti presoditi, ki je imel priliko, take prostore tudi poprej opazovati. Če se še uresniči namen mestne občine, preskrbovati tudi manj imovitim strankam električno razsvetljavo proti poplačilu dotičnih stroškov v primernih obrokih, potem bode to delo popolnilo naše dosedanje blagotvorne naprave. Priprave za novo mestno ubožnico in za ljudsko kopel so že v toliko napredovale, da je pričakovati, da prideta ta zavoda še letos pod streho. S tema zavodoma ustrezno bode nujnim potrebam in preostaja le še to, da se v novi ubožnici temeljito predružači hišni red in hišna oskrba s hrano vred, da se tem potom omogoči človeško bitje onim osebam, ki so navezane na javno milost.

Kar se tiče delovanja mestnega fizikata v letu 1898, ponavljati je vse v tem oziru v lanskem poročilu navedeno. Kajti tudi v poročilnem letu provzročila je stavbna delavnost največje opravila. V 114 dnevih dovršiti je bilo 442 komisionalnih ogledov. Vrh tega je bilo treba csebnno intervenirati pri raznih obrtnih, zdravstveno-policijskih uradnih opravilih in pa po dvakrat na mesec pri naknadnem vojaškem naboru. V notranjem uradovanju je bilo 554 vlog rešiti in mnogoštevilna spravevala napraviti, zdravniška mnenja oddati, preiskave glede zmožnosti za delo in do zaslužka izvršiti, v evidenci imeti cep-ljence, infekciozne bolnike, hromaste osebe itd., nadzorovati promet s strupi in pa razkuževalna opravila ter mrliske zadeve. Sploh pa dela ni primanjkovalo, kakor tudi dobre volje ne. A vendar le izostal je marsikdaj zaželjeni uspeh.

Vkljub temu sme se trditi, da se občinska zdravstvena služba redno in točno izvršuje in če tudi še ni popolnoma neoporekljiva, se ista vendar le uspešno razvija in vedno popolnjuje.

Slovensko gledališče.

(„Faust“ [Margareta]. — Velika opera v štirih dejanjih. — Spisala J. Barbier in S. M. Carré. Uglasbil Ch. Gounod.)

Vsa gledališča, ki gojé tudi opero, imajo stalno na repertoarju „Fausta“, ki je naslovljen tudi z „Margareto“, kateri sta napisala po genialnem Goethejevem „Faustu“ libreto J. Barbier in S. M. Carré, in kateri je zložil glasbo Ch. Gounod.

„Faust“ ni tujec na slovenskem odru. V prešlih gledaliških sezónah so ga večkrat peli, in naše občinstvo je bilo zanj navdušeno, kakor je navdušeno zanj povsod, koder ga pojo. Gounod, mož srca in bogate muzikaliske nadarjenosti, je ubral v „Faustu“ one strune, ki pojo tako lepo in prijazno, da vzčarajo simpatije v poslušalčevem srcu. Godba v „Faustu“ je brezdomno velike umetniške vrednosti, sijajna in izvirna, poleg tega pa razumljiva in melodiozna, kar je pač pri pretežni množini gledališkega občinstva največje važnosti, kar mu je privlačna sila. Instrumentacija je prekrasna in bogata ter značilna v specialnostih, značilna v splošnosti. Vseskozi se preliva tok, mehak in topel, izvirajoč v ljubezni, naznanjajoč plamen srca, ljubezni sladkost, bol in obupnost. Vmes posezajo grohotajoče, zaničljivo, zlobno in sovražno glasovi Mefista, ki ima svoj značaj plastično označen v orkestru in petju. Tu in tam zazveni nebržno vesela, poskočna pesem ljudstva, ki zbujá v zadnjih hipih Margareti spomine na blažene, prve trenutke ljubezni... Kot v težkem, bogatem vencu dehteče, ponižne vijolice, tako je v to bogastvo glasov vložena zaljubljena sentimentalnost Sieblova, ta nežni muzikalški biser. Nekateré točke so pač neizrečno lepe, ki uživajo križem sveta veliko popularnost. Mefistova pesem v drugem dejanju, njegova podoknica v četrtem dejanju, Sieblova in Faustova pesem ter kvartet v tretjem dejanju, Margaretin valček, zborov valček, koračnica vojakov — itd. — so take točke, ki so „Faustu“ porok —

kakor smo se izrekli že lansko sezono — da bo deležen večnega življenja.

„Faust“ je bil vsako sezono za naše občinstvo toliko nov, ker so glavne vloge izvajali vedno drugi pevci, oziroma druge pevke. Tako tudi včeraj.

Margareto je pela gđ. Carneri, in lahko rečemo, da nismo čuli še take Margarete na slovenskem odru. Pravljico ob nastopu v drugem dejanju je pela z mirnim, pripovednim glasom, ki ji je vzkipele do iskrenosti in toplote, do vznesene miline in čiste krepkosti v prelepem prizoru s Faustom. Od enega do drugega jo je dovel živi, klasični valček, ki ga je pela gđ. Carneri s potrebno živahnostjo. V četrtem dejanju nam je ugajala poleg izbornega petja tudi njena igra, ki je jasno kazala dušno trpljenje Margarete. V prizoru v ječi je bila pač dovršena. Glas ji je bil mogočen in ponosen, izražujoč vdanost in zaupnost v veselje po prebitih mukah. Gđ. Carneri je žela mnogo zasluženega priznanja. Pohvalno omenjamo tudi nje čedno opravo. (Konec prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 1. decembra.

— Wurmserjevi zagovorniki bi radi ublažili in po možnosti paralizovali utis, ki ga je na višjih mestih naredilo silno ogorčenje, nastalo mej vsem slovenskim narodom radi imenovanja Wurmserja. V zadregi so in skušajo si pomagati s tem, da razširjajo po listih, da je na mesto celjskega sodnega predsednika aspiriral — dr. Ferjančič. To so Nemci mislili tudi že meseca avgusta, za časa celjskih izgredov, in to je bil tudi pravi vzrok njihovemu vpitju radi Ferjančičevega blejskega govora, jedino to in nič drugega, in zato so bili tudi tako veseli, ko jim je „Vaterlandov“ dopisnik priskočil na pomoč. Resnica pa je, da dr. Ferjančič za to mesto ni bil nikdar v kombinaciji, resnica je, da so slovenski poslanci rekli ministru, naj imenuje kateregakoli Nemca, samo Wurmserja ne, resnica je, da so mu v prvi vrsti priporočali funkcionarja nemškega mišljenja, ki pa žvija tudi zaupanje in spoštovanje slovenskega prebivalstva, da pa je minister Kindinger vzlic vsemu temu izbral Wurmserja. Kar je o tem imenovanju povedati, to upamo, da bodo slovenski poslanci z vso brezobzirnostjo povedali pri prvi priliki v državnem zboru. Če porabijo vse gradivo, ki je na razpolaganje, postane Wurmser nemogoč.

— „Glasbena Matica“. V nedeljo, dne 3. decembra t. l. ob polu 8. uri zvečer sodeluje pri koncertu „Glasbene Matice“ v Ljubljani basist dunajske dvorne opere gospod Viljem Heš, eden največjih umetnikov koncertnega in opernega petja. Heš, rodom Čeh, bil je najprvo operni pevec v Pragi, po svojem velikanskem uspehu v ulogi Kecal v „Prodani nevesti“ na gledališki in glasbeni razstavi na Dunaji prišel je za nekaj let na opero v Hamburg in sedaj je eden prvakov, umetnikov-mojstrov na dunajski cesarski operi. Koncertno vodstvo „Glasbene Matice“ želi s tako odličnim sodelovanjem slovenskemu občinstvu ponuditi priliko, da se seznani z veličino in krasoto umetnosti ter povsodi brezporojno priznanim mojstrstvom Hešovega petja. Pel bo basovsko arijo in Mozartove opere „Čarobna piščal“, pesmi K. Bendla „Pevčeva prošnja“, B. Smetanovo pesem „Ne kame-nujte prerokov“! ter arijo kneza Gremin iz ruske opere Čajkovskega „Evgenij Onegin“. Pevski zbor izvajal bo moške in mešane zборе skladatelj: Stanka Pirnata, Brahmsa, Dvořaka, Cezar Kjuja (iz ruščine) Križkovskega in Mokranjaca. Natančni vzpored priobčimo jutri. Vstopnice za koncert dobivajo se v trgovini g. J. Lozarja na Mestnem trgu.

— Sokolov Miklavžev večer bode, kakor običajno vsako leto, tudi letos, in sicer v torek, dne 5. decembra v Sokolovi dvorani v „Narodnem domu“. Bogati program, katerega izvajajo gg. hrvatski tamburaši in pa bratsko pevsko društvo „Slavec“, prijavimo jutri. Nastop Miklavža bode letos posebno imeniten, na kar opozarjamo posebno one člane in njih rodbine, ki imajo za Miklavža godne otroke. Nečlanom je vstop dovoljen proti določeni vstopnini.

— Umrli je sinoči, kakor se nam br-zojavlja iz Trebnjega, vzorni ondodni du-

hovnik g. Anton Mlakar, po katerem za-luže vsa župnija.

— Kindinger nadaljuje. Strastni Schö-nerejanec, okrajni sodnik v Železni Kaplji dr. Rotschedl, je imenovan okrajnim sodnikom v Velikovcu, dasi niti v terno-predlogu ni bil.

— V celovškem semenišču je prišlo med slovenskimi in nemškimi bogoslovci — kakor poročajo nemški listi — do pre-tpa. Nemci trde seveda, da so ga provzro-čili slovenski bogoslovci. Pa bržčas ne bo tako, saj je vodstvo popolnoma nemško in se je svoj čas Slovincem prepovedalo, celo med seboj slovenski občevati. Sicer pa bomo videli, kako pojasni to stvar „Mir“.

— Laška korupcija v Istri je taka, kakor samo pri Madjarih. Koder imajo Lahi kako občino v rokah, povsod se zgode po-neverjenja in, kar je najznačilnejše, vselej so defravdantje ljubljenci istrskega dežel-nega zbora. Tako je bilo v Boljunu, v Pi-ranu in Motovunu. Tako je bilo tudi v Miljah. Pred porotnim sodiščem v Trstu se je začela predvčerajšnjim zanimiva obrav-nava. Obtožena sta bila bivši tajnik in blagajnik občine Milje, Marc Antonio Impa-stori in klavni nadzornik iste občine. Po neverila sta nad 2000 gld. Pri obravnavi se je izkazalo, da je vladal v občini grozen nered, da se blagajna ni nikdar skontirala, da župan niti slišati ni hotel o kacic knji-gah, in da je župan tudi sam nekaj ob-činskega denarja pobasal v svojo bisago. Taka korupcija je zavladala tudi v drugih občinah, ki jih imajo Lahi v rokah, dočim so slovanske občine vzorno upravljane.

— „Lega Nazionale“ namerava v slovenskem Sv. Križu pri Nabrežini usta-no viti šolo za strokovno izobraženje kamno-sekov. Šola bo laška in ni dvoma, da bodo vanjo hodili Slovenci, da jih tako raz-narodijo.

— Mestna hranilnica ljubljanska. Meseca novembra 1899. vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 771 strank 199,248 goldinarjev 51 kr., 673 strank pa dvignilo 184.833 gld. 9 kr.

— Kolesarska društvo „Ilirija“ na-pravi jutri, v soboto, dne 2. t. m. svoj II. jour-fixe v novi gostilni g. Vosperniga v Gosposkih ulicah.

— Narodno šolo v Št. Rupertu pri Velikovcu, ki jo vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda, obiskuje letos 164 otrok, in sicer 45 dečkov in 119 deklic. V internatu je 12 deklic.

— Iz Plešivice se nam piše: Dne 28. m. m. zvečer okrog pol 8. ure je nastal na neznani način ogenj v kajži Ant Pleškota hiš. št. 43 po domače pri „Mrakovem Ja-nezu“ v Žabji vasi. Brezoviško gasilno društvo je prihitelo sicer precej na pomoč, ali hiša sosedja Jerneja Drašlerja hiš. št. 47 je že bila v plamenu. Ker je pa bilo dosti vode, sta se otela svinjak in kozolci, ki sta tik hiše, tretjemu posestniku, Antonu Uršiču pa vsa poslopja, ki so se bila že štirikrat vnela. Dasiravno je bil večer mrzel tako, da je voda po ceveh zmrzovala, in so bili neka-teri gasilci premočeni do kože, vendar je celo društvo delovalo z vso močjo do pol-noči, tako da je ogenj zadušilo popolnoma, in da sta mogla druga dva posestnika, ki nista pogorela, brez skrbi biti Gasilno društvo je bilo zgoraj imenovani večer prvokrat pri požaru. Tu se je videlo, kaj primanjuje, ker še domači pregovor pravi: „Skušnja človeka uči“. Kje so svetilke, lopate, piki? Ali kaj se hoče, začetek je vsak težak; naj bi toraj zavarovalnice gasilna društva bolj podpirale, posebno nova društva, da bi čim preje imela vsaj tiste priprave, ki so neob-hodno potrebne pri požarih.

— Ravnik pred porotniki. Poroča se, da pride Ravnik že v tekočem mesecu in sicer dne 17. pred porotnike. Obravnava bo trajala dva dni. Vstop bo dovoljen samo tistim, ki si poskrbe vetopnice.

* Dunajski „Bezirksbote“ in „Be-neški trgovec“. Jubilejno gledališče na Dunaji so si ustanovili antisemiti v svoje svrhe. Nedavno se je igrala v tem gleda-lišču znana Shakespearova igra „Beneški trgovec“. Protisemitski list „Bezirksbote“ je navduševal svoje bralce, naj gredo k predstavi te igre, češ, naš dunajski pisatelj Grillparzer zdeluje v svoji igri „Be-neški trgovec“ uprav mojstrsko ži-dovstvo. Naslednjega dne pa je pisal neki dovtipnež uredništvu lista „Bezirksbote“ pismo sledeče vsebine: Sklicuje se na § 19. t. z., zahtevam, da sprejmete sledeči po-

pravek: Ni res, da je spisal igro „Beneški trgovec“ g. Grillparzer, nego sem jo spisal jaz, Viljem Shakespeare“. Uredništvo je ta „popravek“ ponatisnilo, ter dodalo sledečo pripombo: Po jako neljubi pomoti smo pripisovali igro „Beneški trgovec“ Grillparzerju, ki pa je razupit liberallec. Igro je spisal res g. Shakespeare, ki je naš vrl somišljenik in zato njegovo igro znova gorko priporočamo. Upamo, da je s tem popravkom stvar za nas in za g. avtorja rešena. — Klerikalni „Bezirksbote“ misli torej, da Grillparzer in Shakespeare še ži-vita, in da je eden liberallec, a drug anti-semit! In urednik tega lista je člen kraj-nega šolskega sveta, neki Korb!

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 1. decembra. Cesar je danes sprejel najprej avstrijsko, potem ogrsko delegacijo. Po običajnem ogo-voru predsednika je cesar prečital pre-stolni govor. Omenil je najprej pojavov sožalja povodom smrti cesarice in iz-rekel zanje zahvalo. Potem je dejal, da ima razmerje mej monarhijo in vsemi drugimi značaj prijateljstva, vsled česar je z zanesljivostjo pričakovati, da se ohrani mir v Evropi. Najboljše jamstvo za monarhijo je nemotena zaupnost mej njo in njenima zaveznikoma. Skupno postopanje vseh držav na kon-ferenci v Hagu obuja nova upanja na ohranitev mira. Gojenje lojalnega in prijateljskega razmerja mej monarhijo in Rusijo glede balkanskih vprašanj je imelo že dobrih uspehov. Prestolni govor povdarja potem popolno nev-tralnost države glede vojne v južni Afriki, želeč, da bi bila ta vojna kmalu končana, naglašá potrebo, zvišati čast-niške plače, imenuje nove zahteve v vojne namene neizogibno potrebne, in po kratkem pasusu o Bosni apelira na uvidevnost iz požrtvovalnost poslancev. — Goluchowski še ni koncipiral tako brezbarvnega prestolnega govora. Zlasti se vse čudi pasusu o mirovni konfe-renci. Po prestolnem govoru je bil cerkle.

Dunaj 1. decembra. Cesar je pri cerklu govoril z različnimi poslanci. Z dr. Ferjančičem je govoril o delo-vanju poslanske zbornice, rekši, da bo treba, da državni zbor in delegaciji v mesecu decembru marljivo delata. Z Žačkom je govoril o delovanju bud-getnega odseka. Kaftanu je rekel ce-sar, da ga že dolgo ni bilo v delegaciji. Kaftan je rekel, da tako bolestnih čutil kakor letos češki poslanci še niso imeli, ker je bil češki narod hudo udarjen. Cesar je izrekel upanje, da bodo imela pravna posvetovanja ugoden uspeh. Kaftan: Bog daj, mi smo bili vedno pripravljeni na spravo, a le s pogojem, da se izvede ravnopravnost. Cesar je na to naglašal, da treba državne po-trebe dovoliti, na kar je Kaftan rekel, da Čehi to uvažujejo, da pa se jih mora prej zadovoljiti Stranskemu je cesar rekel, da morajo Čehi modro in državniško postopati, na kar je Stran-sky rekel, da je to v rokah cesarja. Cesar: Kako to? Stransky je dejal, da bo zadostovalo, če cesar Nemcem le besedo reče, naj odnehajo. Cesar je dejal, da stori, kar bo mogoče, da pa se morajo državne potrebe dovoliti, na kar je Stransky, opozarjajoč na razbur-jene volilce, rekel, da morajo Nemci prej odnehati. Cesar je govoril tudi z raznimi nemškimi delegati in tudi na-pram njim omenjal, da je potrebna sprava mej Čehi in mej Nemci.

Dunaj 1. decembra. Pri današnjem žrebanju srečk iz l. 1864. je zadela prvi dobitok v znesku 150.000 gld. srečka serija 3492 št. 65. Drugi dobitok v znesku 20.000 gld. je zadela srečka serija 2748 št. 15, tretji dobitok v znesku 10.000 gld pa srečka serija 193 št. 68.

Berolin 1. decembra. Glasom zasebnih poročil iz Londona so Angleži v zadnjih bitkah silno trpeli. Samo lord Methuen je izgubil 1800 mož in mnogo častnikov; od polka pomoršča-kov sta ostala samo dva častnika, vsi drugi so padli, pri drugih bataljonih je padlo nad polovico častnikov.

London 1. decembra. Železniška zveza mej Kimberleyem in Modder-riverjem je zopet odprta.

Čaj Messmer-Jev je nedosežno izvrstno mešanje. Marka dobrih spoznavalcev čaja ter finejšega občinstva. Vsaka poskušnja zadobi marko trajne prijateljstva. Zavojčki na poskušnjo à 100 gr. po 50, 60, 75 kr. in 1 gld. pri Antonu Stacul-u, Iv. Luckmann-a naslednika, J. C. Fraunseis-u ter pri Ivanu Buzzolini-ju v Ljubljani. I. (1899-2)

Tinktura zoper kurja očesa
= gotovo najboljšo sredstvo =
za hitro odpravo kurjih oces, trde kože itd.
Stekleničica z rabilnim navodom 25 kr.
Dobiva se v (20-48)
deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“
M. Leustek-a v Ljubljani.

Dež. gledališče v Ljubljani.
Štev. 32. Dr. pr. 970.

V soboto, dne 2. decembra 1899.

Prvikrat v sezoni:

Od stopinje do stopinje.

Ljudska igra s petjem v štirih dejanjih in šestih slikah. Poleg češke prireditve J. J. Stankovskega. Kapelnik g. Hilarij Benšek. Režiser g. Rudolf Inemann.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7³⁰ uri. — Konec po 10. uri.
Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. polka Leopold II. št. 27.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306 m. Srednji srčni tlak 736.0 mm.

Nov.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
30	9. zvečer	742.5	0.2	sl. zahod	jasno	0.2 mm
1.	7. zjutraj	742.9	-3.6	sl. zahod	megla	
	2. popol.	740.6	3.7	sl. vzhod	jasno	

Srednja včerašnja temperatura 0.7°, nor-
male: 0.5°.

Dunajska borza

dne 1. decembra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	99	gld.	30	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	99	—	—	—
Avstrijska zlata rentna	116	—	60	—
Avstrijska krona rentna 4%	99	—	45	—
Ogorska zlata rentna 4%	116	—	60	—
Ogorska krona rentna 4%	95	—	20	—
Avstro-ogorske bančne delnice	909	—	—	—
Kreditne delnice.	378	—	50	—
London vista	120	—	75	—
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59	—	05	—
20 mark.	11	—	80	—
20 frankov.	9	—	58	—
Italijanski bankovci	45	—	20	—
C. kr. cekini	5	—	69	—

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA
MAKS VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3.
Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5-10 gld.

Zadnji tedni.

Žrebanje že dne 30. decembra 1899

ogrske državne dobrodelne loterije.

Glavni dobitok 150.000 kron.

Skupni dobitki 365.000 kron.

Srečke po 2 gld. se dobé: pri loterijskem dohodnem ravnateljstvu v Budimpešti (IX., Csepelrakpart, Halbstock), pri vseh davčnih in solnih uradih, večinoma tudi pri vseh poštinih uradih ter pri v vseh mestih in večjih krajih nastavljenih organih za prodajanje srečk. (2003-5)

Budimpešta, dne 1. avgusta 1899.

Kr. ogr. lot. doh. ravnateljstvo.

Na prodaj je iz proste roke v fari Slavini:

Hiša št. 34, pripravna za trgovino, ki ima v pritličju 4 sobe in kuhinjo v prvem nadstropju 4 sobe. Dalje je pri hiši hlev in skedenj, ter ustanova po gospodu Ivanu Kalistru.

Hiša št. 6, pripravna za krčmarsko obrt, kjer je že več let krčma in priprava za prodajalnico. Spodaj ima hiša 2 sobi, klet in kuhinjo, zgoraj 3 sobe in kuhinjo; dalje je pri hiši veliko dvorišče, zraven vrt in hlev za 40 glav živine, nekaj njiv in senošet. Ustanova po gospodu Janezu in gospe Mariji Kalister in pravica v gmajni.

Kdor želi kupiti, poizve natančneje pri lastniku

Franu Geržini

v št. Petru na Notranjskem.

(2164-1)

Plača se lahko v treh letih proti 6% obrestmi.

Izvirne Musgrave-jeve irske peči
s samostojno podzidavo
so priznane izborne, trpežno goreče peči, za katerih dobroto se jamči.
Prednosti: Goré neprenehoma vso zimo. Oddajajo gorkoto na mil, prijeten način. Lahka regulacija. Najvarčnejša kurjava.
Ilustrirani ceniki brezplačno in poštino prosto.
Chr. Garms, Bodenbach o. L.
Tovarna železnih peči.
Tovarniška zaloga: Karola Kauschegga naslednika:
Schneider & Verovšek v Ljubljani. (2035-5)

Kavarna

v Idriji, obstoječa že okoli 80 let, odda se v najem s hišo vred, nahaja-
jočo se na jako ugodnem mestu in pri-
pravno tudi za kako drugo podjetje.

Natančneje pojasnila daje posestnica
Ivana Serjun v Idriji. (2148-2)

Lekarna Piccoli v Ljubljani

poročila

**svetli, medicinalno-parni jetrni
tran najboljše znamke**

ki naj se ne zamenjuje s slabodiršečimi, zoperni
okus imajočimi kmetijskimi trani, ker se je vsled
obilega lova ugodno moglo nakupiti, po nasled-
njih izdatno znižanih cenah: Steklenica z okoli
1/4 kilo vsebine 40 kr., 10 steklenic 3 gld. 50 kr.
Pošilja se proti poštenu povzetju. (2121-2)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga** **žez**
Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po oči osobni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal
v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v
Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m.
zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec,
Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solno-
grad, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu
ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m.
dopolodne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m.
popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno,
čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru,
Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-
Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine
vare, Heba, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko,
Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto**
in v Kočevje. Osobni vlaki: Ob 6. uri 4 m. zjutraj,
ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. —
Prihod v Ljubljano juž. kol. **Proga iz Trbiža**.
Ob 5. uri 46 m. zjutraj osobni vlak z Dunaja via
Amstetten, Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlo-
vih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic,
Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca,
Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dolo-
pudne osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih
varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic,
Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha,
Bregencia, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein,
Ljubna, Celovca, Linca, St. Mohorja, Pontabla. —
Ob 4. uri 57 m. popoldne osobni vlak z Dunaja,
Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Franzensfesta
Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osobni vlak z
Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pon-
tabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih
iz Linca. — **Proga iz Novega mesta in Ko-**
čevja. Osobni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob
2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer.
— **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik**. Ob
7. uri 23 m. zjutraj, ob 2 uri 5 m. popoldne, ob
6. uri 0 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** drž.
kol. iz **Kamnika**. Ob 6. uri 55 m. zjutraj, ob 11.
uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (1206)

**Izvrstni šentjanski
kosovni premog**

brez vsakega žvepljenega duha, za vsako kurjavo
izboren, priporoča po ceni poleg vseh drugih vrst
premoga za tovarne itd.

Šentjanski premogokop v Ljubljani

Marijin trg št. 1.

Telefon št. 32. (2163-1)

Posamezne vreče 50 kg po 50 kr. (10 vreč po
48 kr.) blagovoli naj se naročevati istotam v pro-
dajalni g. Minihčka ali pri g. Antonu
Gerkmanu, Gruberjeve ulice šte. 18.
Razprodajalci se sprejmo kjerkoli bodi.

**Calcium-
Carbid**

(2144-2)

jako fin

zajamčeno vsebuje največ plina

brez saj.

Poizvedbe in cene pri

glavnem zastopniku

Giulio di A. Levi, Trst

Via S. Spiridione šte. 1.

**Brady-jeve
kapljice za želodec**
(prej
Marijacejske kapljice za želodec)
prirejene v lekarni „pri ogerskem kralju“
Karlja Brady-ja na Dunaji, I. Fleisch-
markt 1.
v obče izkušeno in poznato zdravilo, ki
oživlja in okrepuje želodec, če je pre-
bava motena, in sploh pri želodčnih bo-
lečinah.
Cena steklenice 40 novč.
Dvojna steklenica 70 „
Usojam se opozarjati še jedenkrat, da se
moje kapljice za želodec čestokrat ponarejajo.
Pazi naj se torej pri kupovanju na gorenjo
varstveno znamko s podpisom C. Brady, in
naj se zavrne vse kot nepravilne, ako nimajo
te znamke in podpisa C. Brady.
Kapljice za želodec lekarnarja
C. Brady-ja
(prej Marijacejske kapljice za želodec)
so shranjene v rdečih nagubanih skatljah in
imajo podobo sv. Matere Božje Marijacejske
(kot varstveno znamko). Pod to znamko mora
biti podpis C. Brady.
Deli so navedeni. (1829-9)
Kapljice za želodec se pristne dobivajo
v vseh lekarnah.

Priporočava (21-276)

Kulmbaško sladno pivo

pastêrizovano v steklenicah

znano po svojih izvrstnih učinkih.

Kavčič & Lilleg

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

Vabilo

izrednemu občnemu zboru
„Posojilnice v Trebnjem“

kateri bode

v nedeljo, 10. decembra t. l., ob 4. uri popoldne
v zadrufni pisarni.

Dnevni red:

1.) Sprememba zadrufnih pravil.

Trebnje, dne 28. novembra 1899.

(2158)

Načelstvo.

5 gld.

moški zimski havelok z
rokavi in višje do najboljše vrste

v angleškem skladišči oblek
v Ljubljani

vogel Sv. Petra in Resljeve ceste 3.

Največja in najstarejša
zaloga oblek za gospode in dečke.

18 podružnic v največjih mestih monarhije.

Centrala na Dunaji.

Čudovito nizke tovarniške cene, in
do 31. decembra 1899 prodajam se

za 10% ceneje.

Popotniški kožuh s sedmo-
gramskim podšivom od 23 gld. naprej.

Naročila po meri se najhitreje in najfineje
izdelujejo na Dunaji ter prav ceno zaračunajo;
vsako naročilo po meri se jako dobro prilaga brez
poskušnje, vendar se vse, kar bi ne ugajalo, vzame
nazaj brez ovire.

Nikdo ni prisiljen kaj kupiti, in prosim vele-
častito občinstvo, da si ogleda velikansko zalogo.
(2156-1)

Z velespoštovanjem

Oroslav Bernatović.

Prostovoljna razprodaja.

V ponedeljek pred sv. Miklavžem, dne 4. decembra 1899

dopoludne ob 8. uri se bode

grajščina „Rakovnik“

Kroiseneg pri Ljubljani

to je:

poslopja, vrti, njive, travniki in gozdi
po kosih prostovoljno razprodajala.

(2085-3)

Lastnik: **Fran Hren.**

Hôtel Liebold
Dragotin Doljan v Zagrebu.
Popolnoma renoviran hotel. Krasne prostorne sobe. Največji
komfort. Omnibus pri vsakem vlaku. Cene primerno nizke.
Pristna hrvaška in inozemska vina. Prava, okusna hrvaška
kuhinja.
Rojakom Slovencem se priporočam za mnogobrojen obisk.
Vsakdo, ki je obiskal moj hotel, je bil zadovoljen.
Z velespoštovanjem
*** Dragotin Doljan ***
hótelir.
(1977-10)